

Aktuelt

NYE FUGLEARTER

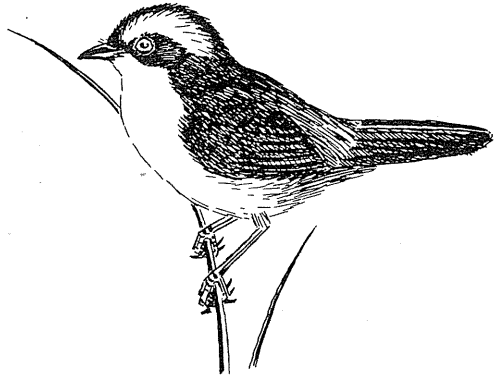
I et tidligere nummer af Feltornithologen omtalte jeg en ny art Honeycreeper (Drepanididae), der var blevet opdaget på øen Maui i Hawaii øgruppen. Arten er på størrelse med en Gråspurv, den har en sort maske og en meget karakteristisk fjerbeklædning. Opdagelsen af denne art var virkelig en stor overraskelse, fordi den kom fra et ornithologisk set godt undersøgt område.

Nye fuglearter bliver stadigvæk beskrevet, endda med det overraskende antal af gennemsnitlig 3 1/2 om året. Siden 1966 er 34 nye arter blevet beskrevet, dog er nogle af disse formodentlig kun racer af allerede kendte arter. Ialt 14 arter (udover den tidligere nævnte Honeycreeper-art) er blevet beskrevet indenfor de sidste fire år. Kun to af disse kommer fra den Palæarktiske region, nemlig *Locustella amnicola*, som er en art græshoppesanger fra øen Sakhalin i det østlige Sibirien (Zool. Zh. 51: 1896, 1972), samt en måge (se nedenfor).

Sydamerika har forøget listen med *Cypseloides phelpsi* fra Venezuela og Guyana, en sejler som tidligere betragtedes som en race af *C. rutilus*. Sidstnævnte art findes nu kun på Trinidad (Contrib. Sci., no. 229, 1972); *Synallaxis courseni* fra Peru, et medlem af Furnariidae eller ovenfuglene (Auk 88: 179, 1971); *Conirostrum tamaraguensis*, en sanger fra Chile (Auk 91: 203, 1974); 3 nye farvestrålende tangar arter fra Peru, *Hemispingus parodii* (Wilson Bull. 86: 97-103, 1974), *Hemispingus rufosuperciliaris* (se tegningen) og *Buthraupis aureodorialis* (Wilson Bull. 86: 321-324, 1974). Som sidste art fra Sydamerika er *Threnetes grzimeki*, en kolibri fra Brasilien (Boletin do Museu de Biologia).

På Puerto Rico i det Caraiske Hav er der opdaget en meget karakteristisk skovsangerart, *Dendroica angelae* (Auk 89: 1-18, 1972). Dette var noget af en sensation, eftersom de Store Antillers fugleliv betragtedes som virkelig godt undersøgt.

Hvis vi vender blikket mod Afrika, kan vi starte ved den sydvestlige del af Madagascar. Herfra er der beskrevet en ny art stendrossel,

Rufous-browed Hemispingus (Ny art Peru)

Monticola bensoni (Ostrich, suppl. 9: 83-90, 1971) og en ny bulbul, *Phyllastrephus apperti* (Ibis 114: 89-92, 1972). En anden bulbul er kommet fra Zaire, nemlig *Andropadus hallae* (Bull. Br. Orn. C1. 92: 138-141, 1972). Mere kontroversielt er to nye arter væverfugle, *Hypochoera lorenzi* og *Hypochoera incognita*, henholdsvis fra Nigeria og Angola (J. Orn. 113: 229-240, 1972). Det skal dog nævnes, at der fortsat er stor uenighed om systematikken i forbindelse med underfamilien Viduinae, de såkaldte enker.

Det kan næppe overraske nogen, at de fleste nye fuglearter beskrives fra Sydamerika, Afrika og Australasien. Der er formentlig kun yderst få Palæarktiske fugle, der endnu er uopdagede. Lige bortset fra før omtalte græshoppesanger har de sidste 40 år kun givet 3 arter. Det drejer sig om Afghanisk Snefinke *Montifringilla theresae*, som Meinertzhagen fandt i Afghanistan i 1937 (Bull. Br. Orn. C1. 58: 10, 1938); Vauries Natravn *Caprimulgus centralasicus*, der blev beskrevet ud fra et skind, der stammede fra Sinkiang i det vestlige Kina (Amer. Mus. Novit. no. 1985). Sidste art var en måge, Hooded Gull *Larus relictus*, som tidligere var kendt fra et mongolsk skind. Man troede, at det drejede sig om en hybrid, men i 1969 fandt man en ynglekoloni i Kazakhstan, så nu er *relictus* blevet accepteret som en art (Zh. Kazakh. Acad. Sci.: 1, 1970).

J. Vestergaard Jensen

INTERNATIONALT
ROVFUGLEMØDE

Ødelæggelse af biotoper og ynglen i fangenskab var to temaer, som gik igen ved det andet internationale rovfuglemøde. Dette blev afholdt af ICBP (International Council for Bird Preservation) i Wien d. 1. - 3. oktober 1975. Ved det første internationale rovfuglemøde i Caen 1964, var det jagten på rovfuglene og måske især truslen fra miljøgifterne, der var de centrale temaer. Det er en fantastisk udvikling, der er sket fra dengang, da man kun lige var begyndt at blive klar over miljøgiftens betydning og til i dag, hvor man ikke blot har en detaljeret viden om mange af stoffernes virkningsmåde, men også har indført en lang række begrænsninger i brugen af disse stoffer — netop på grund af deres skadelige virkninger på rovfuglene. Også hvad jagtlovgivningen angår, er der sket store fremskridt. Et land som Spanien har i dag totalt forbud mod jagt på alle rovfugle og ugler, hvortil kommer en intens propaganda, f.eks. gennem fjernsynet. Spanierne har fremstillet 10-15 fjernsynsfilm om deres forskellige rovfuglearter. Een om Munkegribben blev vist ved konferencen; den var af høj kvalitet.

Det er dog et broget billede, der tegner sig, når man skal vurdere resultaterne ved at se på populationsændringer. Fiskeørnen går frem i U.S.A., men tilbage i Finland. Vandrefalken går frem på De britiske Øer, men tilbage i Østersølandene og holder sig konstant i Syd-tyskland. Selv om der således er eksempler på, at den nedadgående tendens vi havde i 1960'erne er vendt hos nogle populationer, er det nok at være for optimistisk at regne med dette som det generelle. Snarere er der grund til at antage, at rovfuglene på verdensbasis er mere truede end nogen sinde før. I Sydafrika har man fornylig opdaget, at en høj *Accipiter melanoleucos* er stærkt belastet af miljøgifte; muligvis gælder det også andre arter dernede. Når man betænker, at størstedelen af verdensforbruget af DDT finder sted i de tropiske og subtropiske områder, ville man forvente, at det var dér, og ikke i de tempererede egne, at miljøgift-problemerne var størst. Der foreligger ikke mange undersøgelser over dette, men Leslie Brown fra Kenya var af den opfattelse, at miljøgifte dér var et ringe problem. De havde undersøgt forholdene i nogle søer, blandt andet i en fiskeædende rovfugls æg, og fundet ganske lave værdier. På den anden side er der forhold, der tyder på, at den tilbagegang i Hedehøgepopulationen som vi her i Danmark havde i begyndelsen af

1960'erne ikke er klimatisk bestemt, som vi har troet, men at den kan føres tilbage til kraftigt brug af klorerede pesticider i bomuldsmarker i kunstigt vandede områder i Østafrika. Hede- og Steppehøge overnatter flokvis i disse bomuldsmarker og kan tænkes at blive forgiftet ved at spise byttedyr fra disse marker. Et eksempel som dette kan tyde på, at vi i fremtiden i højere grad skal interessere os for vore rovfuglebestande i vinterkvartererne, særligt hvad angår de arter, der overvintrer i Afrika, d.v.s. for Danmarks vedkommende Hvepsevåge, Hedehøg og Lærkefalk (til dels også Rørhøg). Vi må kende disse arters økologi i vinterkvartererne, således at vi har en mulighed for at gøre noget, hvis arterne eventuelt pludselig begynder at gå tilbage. Det er nemmere og bedre at gøre det nu, hvor arterne endnu er nogenlunde talrige, end den dag arterne er stærkt reducerede. Spørgsmålet er, om ikke et land som Danmark direkte burde involvere sig i sådanne undersøgelser.

Men er ikke miljøgifte så stor en trussel i disse egne (hvad de dog altså kan vise sig at være alligevel), så er det sikkert, at biotopsødelæggelse er det. Befolkningen vokser og landbrugsarealet skal øges; i høj grad vil dette ske ved rydning af den tropiske skov. Af verdens 288 rovfuglearter er 109 tilknyttet den tropiske skov. En række af disse arter er utvivlsomt truede, nogle på kort sigt, andre måske først på længere sigt. På Madagascar findes en slangehøg, som ikke er konstateret siden 1930'erne, og således er der flere arter, om hvilke man praktisk taget intet ved, men som kan være truede.

Leslie Brown nævnte bl.a. følgende rovfuglearter som *stærkt truede*: Kalifornisk Kondor, Abeørn, Mauritius Tårnfalk; hertil kommer nogle særlige ø-racer af mere udbredte arter. Som *truede* nævnte han bl.a.: Andeskondor, Havørn, Stellers Havørn, Lammegrib, Gåsegrib, Munkegrib, Black Harrier, Hedehøg, en *Accipiter* art på New Britain, Gundelach's høg, Lille og Stor Skrigeørn, Kejserørn, Seychell-falken, Sakerfalk, Jagtfalk, Præriefalk, Vandrefalk. Blandt de *muligvis truede* arter nævnte Brown bl.a.: Harpy Eagle og de små falkearter *Polyhierax* og *Microhierax*.

I det østlige U.S.A. er man nu begyndt med at udsætte Vandrefalke, opdrættet i fangenskab, i det fri. Af 16 udsatte lever i hvert fald 12. De lever som den oprindelige bestand; 1 holder f.eks. til på skyskrabere, 2 ved kornsiloe i en af de store havne, o.s.v. Man kunne have forventet, at disse unge falke, der mangler forældre, havde svært ved at lære at jage,

men dette er ikke tilfældet. I løbet af 1 – 1 1/2 måned havde de lært at tage alt bytte selv og vendte ikke mere tilbage til fodringsstedet. Falkenes færd kunne følges ved hjælp af små radiosendere, fastgjorte ved halens basis. Man fik indtryk af ved konferencen, at man nu er i gang med opdræt af rovfugle i fangenskab mange steder, og øjensynlig ofte med en betydelig succes. I østrigske zoologiske haver har man således haft både Havørn og Lammegrib til at yngle i fangenskab.

Man kan vurdere denne aktivitet på flere måder. Det helt afgørende positive er, at man får en sikkerhed for, at arterne kan bevares for eftertiden gennem en fangenskabspopulation, således at ingen arter udryddes totalt. Men det er for mig at se et spørgsmål, om det er rimeligt at sætte kunstigt opdrættede rovfugle ud for at hjælpe den naturlige bestand – således som f.eks. nu svenskerne agter at gøre det med Vandrefalken. Argumentet for at gøre dette er, at den naturlige bestand nu er blevet så lille, at individerne ikke mere kan finde hinanden, og at bestanden derfor er dømt til at gå under, hvis ikke mennesket griber ind. Men en nødvendig forudsætning for at man skal få gunstige resultater er jo, at de faktorer (vel især miljøgifte) som bevirkede tilbagegangen, nu er mindre kraftigt virkende, mindre farlige, end de var indtil nu. Dette ved vi ikke noget sikkert om, og det forekommer mig derfor, at grundlaget for sådanne genudsætningsforsøg er spinkelt. Helt ander-

ledes fornuft er der i det, når det drejer sig om genudsætninger af arter i områder, hvorfra de er totalt forsvundne, f.eks. forsøget med Vandrefalke i det østlige U.S.A. og med Lammegribben i de vestlige Alper.

Der er også det ubehagelige ved denne »op-hjælpen af vilde bestande« – filosofi, at den kan bruges af enhver, som ønsker at holde rovfugle i fangenskab, selv om det egentlige formål er et andet – falkoneri eller måske blot ønsket om at have dem i fangenskab. Det blev således nævnt ved konferencen, at der formodentlig holdes omkring 5000 rovfugle (!) i fangenskab i Vesttyskland. Det drejer sig om en lang række arter, og kun en mindre del anvendes til falkoneri. For de fleste rovfugleholdere er der vel nærmest tale om en hobby, på samme måde som mange holder prydfasener f.eks.

Farerne ved hold af rovfugle i fangenskab er i hvert fald to. Den ene er, at nogle vil fristes til at tage rovfugleunger fra naturen for at prøve at holde dem. Den anden er, at man risikerer faunaforfalskninger – dels med helt fremmede arter – dels med fugle tilhørende andre populationer end den lokale. At der kan optræde uheldige forhold, når to bestande af en art pludseligt blandes er kendt, f.eks. Stenbukken i Tjekkoslovakiet. Disse farer blev erkendt ved konferencen, og der blev vedtaget en resolution, hvori det hedder, at opdræt af rovfugle i fangenskab bør ske under streng videnskabelig kontrol.

For Danmarks vedkommende er hele dette problemkompleks iøvrigt af mere teoretisk interesse. Dels fordi vi næppe har nogen rovfuglearter, hvor genudsætning vil være af nogen værdi, og dels fordi jagt med rovfugle er forbudt iflg. Jagtloven.

Fra dansk side deltog Jørn Eskildsen, H.U. Skotte Møller og

JD

Rettelse

I sidste nummer af tidsskriftet var en billedtekst desværre faldet ud. Det drejer sig om billedet af en Sandterne med et firben i næbbet på side 8. Det var taget af Morten Strange. Vi beklager fejlen. Red.

GAMLE TIDSSKRIFTER

Den meget store tilgang af nye medlemmer har bevirket, at foreningens beholdning af gamle numre af DOFT er svundet betydeligt ind. Vi er således helt udgået for årgang 1974 nr. 1-2. Hvis medlemmer skulle ønske at afhænde gamle tidsskrifter, så vil foreningen gerne tilbagekøbe dette hæfte for kr. 20. Såfremt man kender tidligere medlemmer af foreningen, så prøv at foreslå vedkommende at sælge ovennævnte hæfte til foreningen. Der kan også snart blive mangel på andre hæfter, som vi evt. gerne vil købe; man opfordres til at henvende sig telefonisk til foreningens sekretariat på (01) 35 86 63.

Høgeugle *Surnia ulula*, Skåne november 1975. Foto F.W.

